

**ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА НА ТРУДА**

(обн., ДВ, бр.26 от 1986 г. и бр. 27 от 1986 г., изм. и доп., бр. 6 от 1988 г., бр. 30 и бр. 94 от 1990 г., 27, бр.32 и бр. 104 от 1991 г., бр. 23, бр. 26, бр. 88 и бр. 100 от 1992 г., бр. 69 от 1995 г. – Решение № 12 на Конституционния съд от 30.04.1995 г.; изм., бр. 87 от 1995 г., бр. 2, бр. 12 и бр. 28 от 1996 г., бр. 124 от 1997 г., бр. 22 от 1998 г.; бр. 52 от 1998 г. – Решение № 11 на Конституционния съд от 30.04.1998 г.; изм., бр.56, бр.83, бр. 108 и бр. 133 от 1998 г., бр. 51, бр. 67 и бр. 110 от 1999 г., изм. и доп., бр. 25 от 2001 г., изм., бр. 1, бр. 105 и бр. 120 от 2002 г., изм. и доп., бр. 18, бр. 86 и бр. 95 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г., изм., бр. 27 от 2005 г.)

§ 1. В чл. 137 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1, т. 1 се изменя така:

“1. работници или служители, които извършват работа, при която не е възможно да се предотврати или намали и ограничи риска за живота и здравето на работещите;”.

2. Създава се нова ал. 2:

“(2) Редът за установяване и прилагане на намалено работно време по ал. 1, т. 1 се определят с акт на Министерския съвет”.

3. Алинея 2 става алинея 3.

4. Алинея 3 става алинея 4.

§ 2. В чл. 156 се правят следните изменения и допълнения:

1. Текстът на чл. 156 става ал. 1.

2. Точка 1 се изменя така:

“1. за работа, при която не е възможно да се предотврати или намали и ограничи риска за живота и здравето – не по-малко от 5 работни дни;”

3. Създава се ал. 2 със следното съдържание:

“(2) Редът и изискванията за определяне правото на допълнителен платен годишен отпуск по ал. 1, т. 1 се определят с наредба на министъра на труда и социалната политика.”

§ 3. В чл. 284 се създава ал. 4:

“(4) Забранява се замяната на лични предпазни средства с тяхната парична равностойност”.

§ 4. Член 285 се изменя така:

Чл. 285. (1) В зависимост от спецификата и характера на дейността работодателят осигурява за своя сметка на работниците и служителите храна и/или добавки към храненето.

(2) Условието и редът за осигуряване на храната и/или добавките към храненето се определят с наредба на министъра на труда и социалната политика и министъра на здравеопазването.

(3) Забранява се замяната на храната и добавките към храненето с тяхната парична равностойност.”

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда

В областта на безопасните и здравословни условия на труд България е със законодателство, хармонизирано и развиващо се на основата на европейската практика.

Акцентът е поставен върху осигуряването на безопасността и здравето при работа като неделима част от организацията на всяка трудова дейност, а изграждането и функционирането на съвременна превантивна система за управление на безопасността и здравето при работа, да бъде осъществявана на основата на извършена оценка на риска.

С Кодекс на труда и съответни наредби е регламентирана система за предоставяне на компенсации за работа във вредни и специфични условия на труд, която включва: допълнително възнаграждение; допълнителен платен годишен отпуск; безплатна предпазна храна; намаленото работно време.

Въпросът за т.нар. компенсация е поставен от Европейската комисия към българското правителство, работодателите и синдикатите през юни 2000 г. конкретната забележка е: “Принципът на компенсация за вреден труд, който е несъвместим с правото на Европейската общност, трябва да бъде заменен с подход, целящ превенция на здравните рискове”. Оттогава този въпрос се поставя на всяко едно съвместно мероприятие и във всеки официален доклад на Европейската комисия, свързан с изпълнение на ангажиментите поети от РБългария в преговорния процес за присъединяване към Европейския съюз.

Анализът на действащата компенсационна система за работа във вредни и специфични условия на труд показва:

1. Принципите и критериите, свързани с прилагането на компенсационния механизъм е несъвместим с въведените нови норми и изисквания на съвременното национално законодателство.
2. Прилагането на две системи за оценка в едно предприятие – комплексно оценяване и оценка на риска, чиито цели са в противоречие е недопустимо и ще забави процеса на въвеждане на новите принципи за управление на дейността за безопасност и здраве при работа.
3. Безплатната предпазна храна няма профилактичен характер.
4. Допълнителният платен годишен отпуск и намаления работен ден имат реален профилактичен ефект, чрез отделяне на работещите от въздействието на трудовия процес.

Следователно прилаганият компенсационен механизъм трябва да бъде заменен с подход, целящ превенция на здравните рискове и мотивация към труд, което е и цел на проекта за Закона за изменение и допълнение на Кодекса на труда.

С изменението и допълнението на чл. 137 и чл. 156 се постига съответствие с принципите на Европейската социална харта за осигуряване правото на справедливи условия на труд, съгласно които страните са длъжни да въведат намалено работно

време и/или допълнителен платен отпуск на работещите, когато не е възможно да се предотвратят напълно или да се намалят значително рисковете за живота и здравето им.

С измененията и допълненията на чл. 285 се променя принципът за предоставяне на предпазна храна на работещите, с цел осигуряване на физиологично хранене на работещите, което съответства на прилаганата система в Европейския съюз.

Със законопроекта се постига съответствие в принципите, заложи в законодателството в областта на безопасността и здравето при работа.

Вносител: Атанас Василев